

Asia: VN/24783/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle Pariisin pöytäkirjan täydentämisestä Suomen tasavallan hallituksen sekä Naton operaatioportaan johtoesikunnan ja Naton transformaatiojohtoportaan johtoesikunnan välillä tehdystä sopimuksesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Reserviläisliitto ry kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon mukaisesta aiheesta, jolla on käytännön merkitystä Suomen maanpuolustukselle ja puolustusyhteistyölle. Liitto on antanut aiemmin lausunnon hallituksen esityksestä HE90/2023 vp. Nyt käsiteltävä sopimus ja lakiesitykset ovat jatkumoa aiemmalle. Esityksen tarkoituksena on saattaa voimaan otsikon mukainen sopimus ja siihen liittyvät lakiehdotukset.

Täydentävällä sopimuksella mahdollistetaan Naton kansainvälisten sotilasesikuntien ja -organisaatioiden toiminta Suomessa. Lakiesityskokonaisuus perusteluineen on erittäin kattava ja eri toimialoja yksityiskohtaisesti käsittelevä. Valmistelutyö on ollut poikkihallinnollista ja mittavaa jo toteutetuina lausuntokierroksin.

Täydentävä sopimus vaikuttaa eniten Puolustusvoimien ja todennäköisesti myös Verohallinnon toimintoihin eri tavoin. Sopimuksen 2. artiklassa todetaan, että Suomelle ei saa kertyä tuloja liittokunnan esikunnan toiminnasta tai omaisuudesta. Henkilöstö- ja talousvaikutusten arvioidaan olevan merkityksellisiä. Niitä ei esityksessä arvioida juuri lainkaan tai todetaan, ettei niiden arvioimiseen ole riittäviä perusteita. On ensiarvoisen tärkeää, että kustannusvaikutuksia kyetään tarkastelemaan toiminnan käynnistymisen jälkeen ja niistä raportoidaan. Esityksen luvussa 12 ei ole lainkaan mainintoja toimeenpanon ja seurannan toteuttamisesta, mitä voidaan pitää puutteena.

Liitto on aiemmassa lausunnossaan DCA-sopimukseen liittyen (HE58/2024) tuonut esille sopimustoimittajien roolin. Liitto totesi tuolloin lausunnossaan, että sopimustoimittajiin on syytä kiinnittää erityistä huomioita toiminnan käynnistyessä. Esitettyssä sopimuksessa sopimustoimittajat

on lisätty Naton SOFA:n mukaisiin henkilöstöryhmiin. Muutosta perustellaan eri yhteyksissä ja se on siten linjassa DCA-sopimuksen kanssa. Epäselväksi jää kuitenkin, kuinka paljon ja minkälaisissa sopimustoimittajista on kyse.

Sopimustoimittajat huollettavineen tulevat työllistämään eri viranomaistahoja todennäköisesti muita henkilöstöryhmiä enemmän tulevina vuosina. Selvyyden vuoksi sopimustoimittajat olisi syytä huomioida 22 artiklassa siten, että on selkeä käsitys siitä, että kuuluvatko he terveydenhuollon palveluiden piiriin (ss. 74–75: ...esikunnan jäsenille ja heidän huollettavilleen..., vrt. s. 87 ajolupiin liittyvä teksti: ...kaikkien jäsenten ja heidän huollettavien sekä sopimustoimittajien työntekijöiden ja heidän huollettavien ajoluvat...).

Sopimuksen 13 artiklan f-kohdan mukaan sopimustoimittajien työntekijöiden huollettavat kuuluvat kasvatus- ja koulutuspalveluiden piiriin. Selvyyden vuoksi samassa artiklassa olisi hyvä mainita myös terveydenhuollon palvelut, mikäli ne kuuluvat myös heille.

Reserviläisliitto yhtyy lakiesityksen maanpuolustusvelvollisuutta koskevaan kirjaukseen työsopimuksen ajaksi vapautuksesta (s. 122) sekä voimaansaattamislainsäädännön tavallisen lain säätämisympäristöstä. Reserviläisliitto pitää lakiesityskokonaisuutta onnistuneena.

Nenonen Minna
Reserviläisliitto ry